

استفتائات وقف

از مقام معظم رهبری (ادام الله ظلّه)

استفتاء: در جنب مسجد جدید الاحداث، مکانی به مساحت حدود ۶۰ متر مربع قرار داشته است که قبل از ساختمان مسجد جدید به عنوان مسجد قدیم استفاده می شده است. اینک پس از ساخت مسجد جدید که بحمدالله دارای سالنی به مساحت ۴۰۰ متر مربع است و به نحو خوبی ساخته شده و مورد بهره برداری قرار می گیرد، دیگر نیازی به محل مسجد قدیمی که در گوشه حیاط این مسجد قرار گرفته و به علت قدمت در حال فرسودگی است، نمی باشد و از طرفی دیگر گروه فرهنگی این مسجد جهت فعالیت های فرهنگی از قبیل ایجاد کتابخانه و محل پایگاه مقاومت نیاز به مکان مزبور دارد. با توجه به اهمیت فعالیت عزیزان بسیج و برادران گروه فرهنگی تقاضا دارد اجازه فرمایید که محل مسجد قبلی پس از تخریب از حالت مسجدیت خارج و به عنوان کانون فرهنگی مسجد و پایگاه مقاومت بازسازی و مورد استفاده قرار گیرد.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 مسجد بسیج عمران از مسجد بودن خارج نمیشود
 و قیصران جابری نیست، در امان
 ۲۹۲۱۳

بِسْمِ تَعَالَى

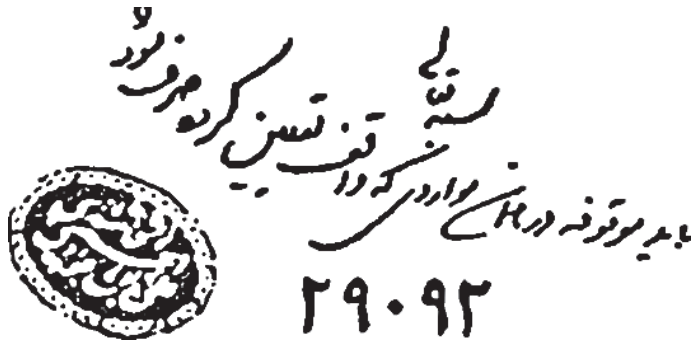
مسجد به هیچ عنوان از مسجد بودن خارج نمی شود و تغییر آن جایز نیست،
 والله العالم.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه ای

استفتاء: کلیه اراضی روستا موقوفه می باشد که از زمان های قدیم و سال های گذشته قبل از انقلاب اسلامی مردم این روستا به کشاورزی سنتی بر روی اراضی مشغول بوده اند اکنون بیشتر

اراضی به منازل مسکونی تبدیل گردیده است، لازم به توضیح است که نصف اراضی موقوفه سید الشهداء علیه السلام و نصف دیگر آن موقوفه فقرا و طلاب می باشد.

اهالی روستا فاقد مسجد می باشند و تکلیف اهالی در زمینه احداث مسجد در زمین وقفی را مشخص نمایید تا در صورت داشتن مجوز شرعی بتوانیم مسجدی را در این روستا احداث نماییم.

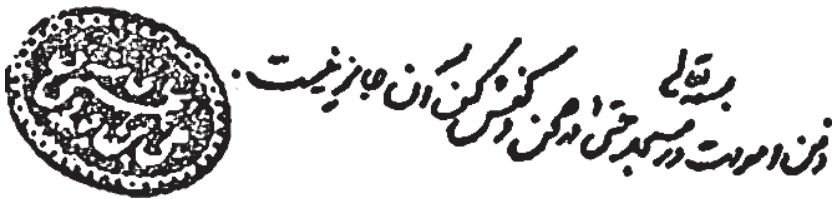
بسمه تعالی

باید موقوفه در همان مواردی که واقف تعیین کرده صرف شود.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه ای

استفتاء: لطفا نظر مبارکتان را در موارد ذیل مرقوم فرمایید.

(۱) آیا می توان در محوطه مساجد (حیاط، کفش کن و صحن مسجد) میت را دفن نمود؟

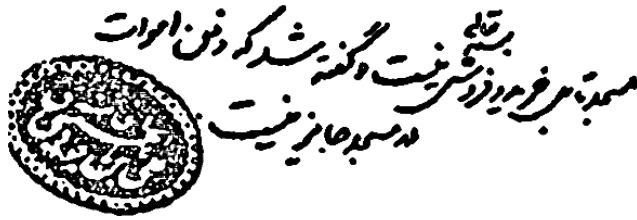
بسمه تعالی

دفن اموات در مسجد حتی در صحن و کفش کن آن جایز نیست.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه ای

(۲) چنانچه میت قبل از فوت حاضر به خرید مکانی در محوطه مسجد برای دفن خود باشد چه

حکمی دارد، آیا فروش قبر جایز است یا خیر؟

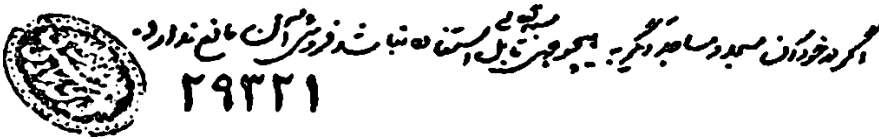

بسمه تعالی

مسجد قابل خرید و فروش نیست و گفته شد که دفن اموات در مسجد جایز نیست.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

۳) آیا اجناس مستهلک مسجد را می‌توان فروخت و از درآمد حاصله آن در خرید اجناس مورد نیاز و یا در ساخت بنای مسجد هزینه نمود؟

بسمه تعالی

اگر در خود آن مسجد و مساجد دیگر به هیچ وجهی قابل استفاده نباشد، فروش آن مانع ندارد.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: خانه‌ای در کنار مسجدی قرار دارد که جهت امام جماعت مسجد وقف شده است، اکنون امام محترم جماعت مسجد به منزل شخصی خویش منتقل شده‌اند.

سؤال اول: آیا امام جماعت مسجد می‌تواند این منزل را اجاره داده و مال الاجاره را شخصاً تملیک نماید؟ و یا باید مال الاجاره صرف مخارج مسجد شود؟

سؤال دوم: اگر این خانه به دلیل ضرورت توسعه فعالیت‌های فرهنگی مسجد، تشکیل کلاس‌های فرهنگی مانند کلاس قرآن و احکام و جلسات فرهنگی مورد استفاده قرار گیرد، آیا باید باز به

امام جماعت مسجد اجاره پرداخت نمایند؟

بِسْمِ
اگر خانه وقف امام جماعت مسجد است در برابر حضور
سکونت از وقف نیت امام جماعت می تواند

آن را اجاره دهد

و از مال الاجاره

۲۹۷۹۸

آن پهنان کند

بسمه تعالی

اگر خانه وقف امام جماعت مسجد شده و برای خصوص سکونت او وقف
نیست، امام جماعت می تواند آن را اجاره دهد و از مال الاجاره آن استفاده کند.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه ای

استفتاء: قطعه زمین از طرف جد ما وقف سید الشهداء علیه السلام شده است که نیت بر این بوده است
که مقدار ۳۰ کیلو گندم حاصله از این زمین در ایام محرم صرف عزاداری اباعبدالله الحسین علیه السلام
شود. اما این زمین فعلاً در وسط روستا قرار گرفته است و هیچ گونه استفاده ای از آن نمی شود با توجه
به این که زمین موقوفه در وسط محل واقع شده است، مردم روستا به خاطر عبور و مرور می خواهند
مسیر جاده را اجاره کنند و سالانه مقدار موقوفه را پرداخت نمایند.

بِسْمِ
بستگی به چگونگی وقف دارد اگر بطور کلی

وقف سید الشهداء علیه السلام نموده باشد
اجاره دادن آن و هرگز وجهه در مسیر

بسمه تعالی

بستگی به چگونگی وقف دارد. اگر به طور کلی وقف سید الشهداء علیه السلام نموده باشد، اجاره دادن آن و صرف وجوه در مسیر وقف مانع ندارد.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه ای

استفتاء: قسمتی از زمین موقوفه ای که اجاره آن باید در شب نوزدهم ماه مبارک رمضان خرج شود، در مسیر جاده قرار گرفته و بقیه هم در حال تخریب و از بین رفتن است. سوال ما این است که آیا می توانیم مابقی زمین را بفروشیم یا خیر؟ در صورتی که اجاره آن سر جای خودش باشد و اگر می توانیم بفروشیم، از پول آن زمین دیگر بخریم و وقف نماییم یا خرج مسجد نیمه کاره نماییم، خواهشمندیم دستورات لازم را جهت حفظ نمودن موقوفه مرقوم فرمایید.

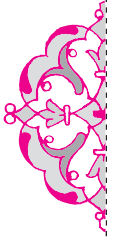
بسمه تعالی
 با امکان استفاده از وقف در جهت وقف فرزندان مبارک نیست
 در اگر استعاره آن مکان نیست مواردی مسوغ فروش وقف
 هست که در کتب مربوطه از علماء محرم الوسیله حضرت امام خمینی رضی الله عنه ذکر شده است
 با شرایط آن ذکر شده است و در هر صورت باید در نظر گرفت
 تاریخ: ۲۹۹۶۳
 محمد بن علی بن محمد
 چهارم شعبان ۱۴۱۸ هجری قمری

بسمه تعالی

با امکان استفاده از وقف در جهت وقف، فروش آن جایز نیست و اگر استفاده از آن ممکن نیست، مواردی مسوغ فروش وقف هست که در کتب مربوطه از جمله تحریر الوسیله حضرت امام خمینی رضی الله عنه با شرایط آن ذکر شده است، و در هر صورت باید زیر نظر متولی شرعی و با نبود شخص خاص، حاکم شرع باشد، والله العالم.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه ای

استفتاء: طبق وقفنامه الحاق شده باب کارخانه رزازی جهت احداث مسجد وقف شده، همچنین یک قطعه زمین مزروعی را برای مخارج آن وقف کرده است، علی رغم مطالبی که ذیل وقفنامه آمده (مبنی بر قبض و اقباض) عملاً هیچ گونه قبض و اقباضی صورت نگرفته. و از زمان قبل

از وقف تاکنون این ملک در تصرف مالک و ورثه بوده است. لذا مستدعی است بفرمایید:

- ۱) صحت این وقف چگونه است؟
- ۲) اگر وقف صحیح نیست، زمین مزروعی تابعه، چه حکمی دارد؟
- ۳) اگر بخواهند این ملک و زمین مزروعی را بفروشند و خرج مسجد محل بکنند، چه صورتی دارد؟

بسمه

۱- وقف بدون قبض تمام نیست

۲- با فرض عدم تحقق قبض با ع بر مال اول است

۳- اختیار آن‌ها در فرض عدم صحت وقف در عدم

کامت آن بجز قبض با مالک ضامن است

در بیان

۲۰۲۱۹

بسمه تعالی

- ۱- وقف بدون قبض تمام نیست.
- ۲- با فرض عدم تحقق قبض، باقی بر حال اول است.
- ۳- اختیار آن‌ها در فرض عدم صحت وقف و عدم تمامیت آن به تحقق قبض با مالک فعلی آن است، والله العالم.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: به‌عنوان سرباز در بیمه درمانی حوزه علمیه قم مشغول خدمت سربازی شدم. در این مدت اینجانب از امکانات حوزه علمیه مثل غذا (یک وعده در روز) و حمام استفاده می‌کردم. آیا این استفاده‌ام از حجره، اشکال داشته است یا خیر؟ اگر اشکال داشته، الان چه باید بکنم؟ آیا کرایه حجره و پول غذا و حمام را باید بپردازم یا خیر؟

بسمه

ضایچه با نظر متولی شرعی و مراعات جهت وقف
 هرگز نه ابر ضامن نیستید ، والله با ابر
 آنچه را مصرف کرده اید بهمان محل برگردانید
 و عجزه مدرسه کرایه ندارد و الله اعلم
 ۳۰۲۲۸

بسمه تعالی

چنانچه با نظر متولی شرعی و مراعات، جهت وقف عمل کرده‌اید، ضامن نیستید و الا باید قیمت آنچه را مصرف کرده‌اید، به همان محل بدهید و حجره مدرسه کرایه ندارد، والله العالم.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: مقدار پنج هکتار زمین در شهر محمدآباد از طرف بنیاد مستضعفان جهت گورستان به شهرداری شهر واگذار گردید، گرچه صیغه وقف خوانده نشد اما چند جنازه در آن زمین دفن گردید، آیا می‌توانیم از این زمین مقدار یک هکتار جهت احداث بیمارستان شهر، مورد استفاده قرار دهیم؟ یا فرمانداری مقدار یک هکتار از زمین یاد شده را از شهرداری جهت بیمارستان اجاره کند؟ با توجه به این که در شهر بیمارستان وجود ندارد اما قبرستان‌های متعددی موجود است.

بسمه

اگر مسئول زیربط قانونی که اجازه واگذاری زمین را داده قرار
 با قصد وقف کردن برای دفن اموات مؤمنین در آنجا فرموده
 داده است و به همین عنوان و قصد، اموات را در آن دفن کرده
 تمام زمین را که بر این قصد واگذار شده حکم وقف را دارد و تبدیل آن
 به چیز دیگر جایز نیست و اگر وقف نشود باشد اشکال ندارد
 ۳۰۲۴۵

بسمه تعالی

اگر مسئول ذی ربط قانونی که اجازه واگذاری زمین را داشته با قصد وقف کردن برای دفن اموات مؤمنین در اختیار قرار داده است و به همین عنوان و قصد، اموات را در آن دفن نموده‌اند، تمام زمین را که به این قصد واگذار شده حکم وقف را دارد و تبدیل آن به چیز دیگر جایز نیست و اگر وقف نشده باشد اشکال ندارد.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: همسر اینجانب به موجب وصیت‌نامه وصیت می‌کند که خانه مسکونی خود و عیالم را بعد از فوت وقف مسجد شهیدا نمودم و پس از تنظیم به من گفت امضا کن. من هم که سواد ندارم و متوجه نشدم که سهم اینجانب را که سند مالکیت دارم نیز وقف می‌کند لذا ذیل وصیت‌نامه را انگشت زدم. اکنون بفرمایید آیا وقف محقق شده با این که خانه محل سکونت اینجانب است و تصرف مسجد نداده‌ام، دوم این که آیا شوهرم حق داشته است که وصیت کند: سهم خانه عیالم را نیز وقف کردم، سوم این که برادر آن مرحوم می‌گوید این وصیت است و چون زائد بر ثلث است من قبول ندارم و سهم خود را می‌خواهم و در این بین برادر شوهرم نیز فوت می‌شود که او دارای زن و بچه است و من و شوهرم بچه نداریم.

تقاضا دارم حکم شرعی را ذیلاً بنویسید که وقف صحیح است یا نه؟ مسجد شهیدا هم حقی دارد یا این که ثلث را باید به نماز و روزه اختصاص دهم؟ برای خدا حکم شرعی را بیان کنید تا به وظیفه عمل کنم.

در فرض تقسیم تمام خانه مذکور حکم وقف ندارد مگر بر وی و واجب است تمام سهم میت از خانه را با نظر است که کسی با او در این خانه فریاد است مطابق وصیت وقف مسجد نماید، مگر این که سهم میت از این خانه از ثلث ترک او زیادتر باشد که در این صورت به مقدار ثلث ترک باید وقف نماید مگر این که در ورثه اجازه بدهند و باقی ترک علی ما نظر است میان ورثه او تقسیم می‌شود و در صورتیکه یکی از ورثه بعد از فوت فوت کرده باشد سهم الارث او به ورثه اش می‌رسد و بنا به وصیت علی نیز تقسیم ترک جائز نیست و اگر به نماز و روزه قضا وصیت کرده باشد واجب نیست برای او نماز و روزه قضا

۳۰۲۷۱

بسمه تعالی

در فرض مرقوم تمام خانه مذکور حکم وقف ندارد. بلی بر وصی واجب است تمام سهم میت از خانه را با فرض این که کسی با او در این خانه شریک است مطابق وصیت وقف مسجد نماید، مگر این که سهم میت از این خانه از ثلث ترکه او زیادتر باشد که در این صورت، به مقدار ثلث ترکه باید وقف نماید مگر این که همه ورثه اجازه بدهند و مابقی ترکه علی ما فرض الله میان ورثه تقسیم می شود و در صورتی که یکی از ورثه بعد از مورث فوت کرده باشد، سهم الارث او به ورثه می رسد و تا به وصیت عمل نشود تقسیم ترکه جایز نیست و اگر به نماز و روزه قضا وصیت نکرده باشد، واجب نیست برای او نماز و روزه قضا انجام دهید.

علی بن الجواد الحسینی الخامنہ ای

استفتاء: شخصی طی وقفنامه رسمی قطعه زمینی در یکی از محلات را وقف مسجد نموده، زمین موصوف به جهت ابعاد محدود و به جهت عدم سکونت شیعه در آن منطقه تا به حال در این راستا مورد استفاده قرار نگرفته، مضافاً این که در فاصله ۱۰۰ متری مکان مزبور مسجد با شکوهی ساخته شده و در آن به انجام فرایض دینی پرداخته می شود. با عنایت به وضعیت این مکان استدعا داریم کیفیت استفاده از زمین مزبور را بیان نمایید.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 بازقرائت وقف بافتن مسجد
 در آن با درپوشن وقف حضرت
 دما بر تقیر منبت، و...
 ۳۰۴۲۵

بسمه تعالی

با فرض تمامیت وقف و با قبض معتبر در آن، باید بر طبق وقف عمل شود و قابل تغییر نیست، والله العالم.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: آیا موقوفاتی که در زمان سلطان محمد خدابنده و حکام وقت، وقف نموده‌اند جایز است و باید به آن عمل نمایند؟ یا عمل به آن جایز نیست. عاجزانه از معظم له استدعا داریم نظر مبارکتان را مرقوم فرمایید.

بسمه تعالی
 اگر وقف است باید بان عمل شود
 مگر در صورتی که شرعاً اثبات شود که شرایط
 صحت وقت نداشته است
 در سیدگی موکول است به مسئولین
 محترم ذی ربط در جمهوری اسلامی
 ۲۰۵۸۵

بسمه تعالی

اگر وقف است باید به آن عمل شود مگر در صورتی که شرعاً اثبات شود که شرایط صحت وقف را نداشته است و رسیدگی موکول است به مسئولین محترم ذی ربط در جمهوری اسلامی، والله العالم.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: در همسایگی مسجد، خانه کلنگی وجود دارد که صاحبان خانه قسمتی از آن را بخشیده و مقداری را هم مردم خریده‌اند و جزو صحن مسجد (حیاط) می‌شود، از آنجایی که زمین و مسجد لب خیابان واقع شده، ساختن مغازه یا مکانی شبیه آن برای مخارج مسجد یا ساختن کتابخانه چه حکمی دارد، البته به صحن حیاط مسجد هم لطمه‌ای وارد نمی‌شود؟

تبدیل - اگر بر زمین مسجد بنشیند و مغازه اندجانز
نیست به مغازه تبدیل کنند مگر این که هنوز وقف نشده و صاحبان پول بر آن راضی باشند.

بسمه تعالی

اگر برای صحن مسجد بخشیده و خریده‌اند، جایز نیست به مغازه تبدیل کنند مگر این که هنوز وقف نشده و صاحبان پول به آن راضی باشند.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای

استفتاء: در اجرای طرح عظیم سد البرز، رقباتی از موقوفات و اماکن متبرکه که از جمله قبور مطهر پنج تن از امامزاده‌های مورد اکرام و احترام خاص اهالی منطقه به زیر آب سد خواهد رفت. سؤال این است در این رابطه تکلیف شرعی و قانونی اداره اوقاف چیست و نحوه عمل و برخورد با مسئولان اجرای طرح سد چگونه باید باشد؟

بسمه تعالی
این کار شرعاً جایز نیست مگر در صورتی که
در این باره قانون جمهوری اسلامی اقتضا نماید

بسمه تعالی

این کار شرعاً جایز نیست، مگر در صورتی که در این باره قانون جمهوری اسلامی اقتضا نماید.

علی بن الجواد الحسینی الخامنه‌ای